

Інформаційна довідка
щодо вимог Європейського Союзу у сфері якості води, водної політики та
відновлення навколишнього середовища до кандидата на вступ до ЄС та
повноправного члена-держави ЄС*

Вступ. Неодмінною умовою повноправного членства в Європейському Союзі (далі – ЄС) є адаптація національного законодавства до права ЄС, зокрема шляхом імплементації. Зобов'язання України щодо імплементації законодавства ЄС у сфері клімату, що включає регулювання питань якості води та управління водними ресурсами, свого часу були визначені Главою 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію)¹ та Додатком XXX до неї, що передбачав імплементацію 6 директив.

23 червня 2022 року Україна одержала статус кандидата на вступ до ЄС. У зв'язку з початком переговорного процесу щодо вступу України до ЄС виникла необхідність дослідження законодавства ЄС щодо вимог у сфері якості води, водної політики та відновлення навколишнього середовища до кандидата на вступ та повноправного члена-держави ЄС.

Основна частина.

1. Законодавство ЄС стосовно покращення якості системи питної води, що має бути імplementовано в систему українського законодавства.

Директива 98/83/ЄС Ради Європейського Союзу про якість води, призначеної для споживання людиною, зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 і Регламентом (ЄС) 596/2009, яка мала бути імplementована відповідно до Угоди про асоціацію, була кілька разів суттєво змінена. У 2020 році прийнято перероблену Директиву (ЄС) 2020/2184 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2020 року про якість води, призначеної для споживання людиною (перероблена)² (далі – Директива 2020/2184), яка регулює якість води, призначеної для споживання в Європейському Союзі, і є основним правовим актом ЄС про питну воду.

Відповідно до частини 8 статті 13 Директиви 2020/2184 у січні 2022 року ухвалено перший імplementаційний акт³ щодо створення контрольного списку речовин або сполук, що викликають занепокоєння, у воді, призначеній для споживання людиною, і можуть становити потенційний ризик для її здоров'я.

У процесі гармонізації національного законодавства з правом ЄС також слід врахувати, що система якості питної води є частиною водної політики ЄС у цілому, оскільки охорона ресурсів питної води визначена як невід'ємна складова

¹ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2277

² Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2020 on the quality of water intended for human consumption (recast). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020L2184>

³ COMMISSION IMPLEMENTING DECISION of 19.1.2022 establishing a watch list of substances and compounds of concern for water intended for human consumption as provided for in Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council. URL: https://environment.ec.europa.eu/publications/implementing-decision-drinking-water-directive-watch-list_en

планів і заходів, передбачених Водною рамковою директивою⁴, і тісно пов'язана з Європейською зеленою угодою, планами дій із циклічної економіки та нульовим забрудненням, а також з іншими документами, що були прийняті на виконання Директиви 2020/2184, а саме:

Резолюцією Європейського Парламенту від 5 жовтня 2022 року щодо доступу до води як права людини – зовнішній вимір (2021/2187)⁵;

Резолюцією Європейського Парламенту від 5 квітня 2022 року щодо заходів проти забруднення води нітратами, включаючи вдосконалення різних систем вимірювання нітратів у державах-членах (2021/3003(RSP))⁶.

Ще 6 документів на виконання Директиви 2020/2184, серед яких імплементаційні рішення та делеговані регламенти, перебувають зараз у процесі прийняття.

2. Законодавство ЄС стосовно зниження рівня забруднення системи стічних вод до нуля, що має бути імплементовано в систему українського законодавства.

Основним правовим актом, спрямованим на захист здоров'я людини та навколишнього середовища від впливу неочищених міських стічних вод, є Директива Ради від 21 травня 1991 року щодо очищення міських стічних вод (91/271/ЄЕС)⁷ (далі – Директива 91/271/ЄЕС), яку пропонується на сучасному етапі переглянути, адаптувавши її до найновіших стандартів. У рамках майбутнього перегляду Директиви 91/271/ЄЕС аналізується можливість запровадження постійного моніторингу важливих для здоров'я параметрів у стічних водах.

Держави-члени ЄС звітують перед Комісією про заходи, вжиті для виконання Директиви 91/271/ЄЕС відповідно до Імплементаційного рішення Комісії від 26 червня 2014 року щодо форматів звітності виконання національних програм імплементації Директиви Ради 91/271/ЄЕС⁸.

Названа Директива також тісно пов'язана з Директивою 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (комплексне запобігання та контроль забруднення)⁹ і політикою ЄС щодо запобігання та контролю промислових викидів і промислових аварій; Директивою Ради від 12 червня 1986 року про захист навколишнього середовища, зокрема, ґрунту в разі використання осаду стічних вод у сільському

⁴ Директива Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 року про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_962#Text

⁵ European Parliament resolution of 5 October 2022 on access to water as a human right — the external dimension (2021/2187(INI)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022IP0346&qid=1705306784707>

⁶ European Parliament resolution of 5 April 2022 on measures against water pollution caused by nitrates, including improvements in the different nitrate measuring systems in Member States (2021/3003(RSP)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022IP0110&qid=1705306784707>

⁷ Consolidated text: Council Directive of 21 May 1991 concerning urban waste water treatment (91/271/EEC). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01991L0271-20140101>

⁸ Commission Implementing Decision of 26 June 2014 concerning formats for reporting on the national programmes for the implementation of Council Directive 91/271/EEC (notified under document C(2014) 4208). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1405007191767&uri=CELEX:32014D0431>

⁹ Consolidated text: Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control) (Recast). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02010L0075-20110106>

господарстві (86/278/ЄЕС)¹⁰; Директивою Ради від 12 грудня 1991 року щодо захисту вод від забруднення нітратами із сільськогосподарських джерел (91/676/ЄЕС)¹¹; Новим планом дій із циклічної економіки для чистішої та конкурентоспроможної Європи¹² та Планом дій ЄС «Шлях до здорової планети для всіх: до нульового забруднення повітря, води та ґрунту»¹³.

3. Законодавство ЄС стосовно впровадження водної політики, що має бути імplementовано в систему українського законодавства.

Водна політика є складовою політики із захисту навколишнього середовища ЄС. Водна рамкова директива регламентує основні рамки та цілі водної політики в Євросоюзі.

Водна політика ЄС включає напрями, які, окрім Водної рамкової директиви, додатково регламентовані іншими актами ЄС, зокрема:

високоякісна та безпечна вода для купання: Директива 2006/7/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 лютого 2006 року щодо управління якістю води для купання та скасування Директиви 76/160/ЄЕС¹⁴;

високоякісна, безпечна питна вода в достатній кількості: нормативні акти ЄС наведені вище;

управління ризиками повеней: Директива 2007/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 року про оцінку та управління ризиками повеней¹⁵;

захист підземних вод від забруднення та надмірної експлуатації: Директива 2006/118/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 12 грудня 2006 року про захист підземних вод від забруднення та погіршення¹⁶;

захист та збереження морів, океанів і узбережжя: Директива 2008/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 червня 2008 року про встановлення рамок заходів Співтовариства, що закладає основу для дій спільноти у сфері політики морського довкілля (Рамкова директива морської стратегії)¹⁷; інші

¹⁰ Consolidated text: Council Directive of 12 June 1986 on the protection of the environment, and in particular of the soil, when sewage sludge is used in agriculture (86/278/EEC). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01986L0278-20220101>

¹¹ Council Directive of 12 December 1991 concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources (91/676/EEC). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1561542776070&uri=CELEX:01991L0676-20081211>

¹² COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN>

¹³ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil'. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0400&qid=1623311742827>

¹⁴ Directive 2006/7/EC of the European Parliament and of the Council of 15 February 2006 concerning the management of bathing water quality and repealing Directive 76/160/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02006L0007-20140101>

¹⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizik. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02007L0060-20071106>

¹⁶ Directive 2006/118/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on the protection of groundwater against pollution and deterioration. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02006L0118-20140711>

¹⁷ Directive 2008/56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02008L0056-20170607>

акти, якими регламентовано заходи щодо політики в галузі рибальства, План дій ЄС 2023 року із захисту і відновлення морських екосистем для сталого та стійкого рибальства¹⁸;

захист вод від забруднення нітратами: Директива 91/676/ЄЕС Ради від 12 грудня 1991 року щодо захисту вод від забруднення нітратами із сільськогосподарських джерел;

підтримка екосистем поверхневих вод і захист поверхневих вод ЄС від хімічного забруднення: Директива 2008/105/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2008 року про стандарти якості навколишнього середовища у сфері водної політики, що вносить зміни та згодом скасовує Директиви Ради 82/176/ЄЕС, 83/513/ЄЕС, 84/156/ЄЕС, 84/491/ЄЕС, 86/280/ЄЕС, та про внесення змін до Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради¹⁹; Імплементативне рішення Комісії (ЄС) 2022/1307 від 22 липня 2022 року про створення контрольного списку речовин для моніторингу в масштабах Союзу у сфері водної політики відповідно до Директиви 2008/105/ЄС Європейського Парламенту та Ради²⁰; Рішення Комісії (ЄС) 2018/229 від 12 лютого 2018 року про встановлення, відповідно до Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради, значень класифікацій системи моніторингу держав-членів за результатами інтеркалібрації та скасування Рішення Комісії 2013/480/ЄС²¹;

забезпечення належного поводження з міськими стічними водами: нормативні акти ЄС наведені вище;

ефективне управління водними ресурсами та сприяння повторному використанню води: Регламент (ЄС) 2020/741 Європейського Парламенту та Ради від 25 травня 2020 року про мінімальні вимоги до повторного використання води²²;

запобігання та пом'якшення наслідків нестачі води та посух в ЄС.

4. Законодавство ЄС, що має бути імплементовано в систему українського законодавства з метою забезпечення дотримання принципів «Green Recovery» та «Build Back Better» для досягнення Україною вимог «Green Deal – 2030» та «Green Deal – 2050».

¹⁸ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS EU Action Plan: Protecting and restoring marine ecosystems for sustainable and resilient fisheries. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023DC0102>

¹⁹ Consolidated text: Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02008L0105-20130913>

²⁰ Commission Implementing Decision (EU) 2022/1307 of 22 July 2022 establishing a watch list of substances for Union-wide monitoring in the field of water policy pursuant to Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022D1307&qid=1658824912292>

²¹ Commission Decision (EU) 2018/229 of 12 February 2018 establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise and repealing Commission Decision 2013/480/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018D0229>

²² Regulation (EU) 2020/741 of the European Parliament and of the Council of 25 May 2020 on minimum requirements for water reuse. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0741>

Політика ЄС відповідно до Договору про функціонування Європейського Союзу²³ (стаття 191) щодо навколишнього середовища повинна сприяти досягненню таких цілей, як збереження, захист і поліпшення якості навколишнього середовища, захист здоров'я людини, бережливе та раціональне використання природних ресурсів, сприяння заходам на міжнародному рівні для вирішення регіональних або всесвітніх екологічних проблем, зокрема боротьби зі зміною клімату.

Європейський зелений курс²⁴ передбачає: досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року; постачання чистої, доступної та безпечної енергії; мобілізацію промисловості для чистої економіки замкнутого циклу; будівництво та реконструкцію енерго- та ресурсозберігаючим способом; прискорення переходу до стійкої та розумної мобільності; розробку справедливої, здорової та екологічно чистої системи харчування; відновлення екосистем і біорізноманіття; прагнення до нульового забруднення навколишнього середовища без токсичних речовин, а також включення сталого розвитку в усі політики ЄС. Пріоритети сталого переходу до кліматичної нейтральності всієї Європи до 2050 року мають спричинити поступову трансформацію економіки та суспільства й передбачають розробку / перегляд правових рамок, стратегій і планів дій у законодавстві ЄС із подальшою імплементацією її державами-членами.

14 червня 2021 року набув чинності Європейський кліматичний закон²⁵, а через місяць було ухвалено пакет законодавчих ініціатив під назвою «Fit for 55 package²⁶» (далі – Пакет Fit for 55), спрямований на приведення політик ЄС щодо клімату, енергії, транспорту, землекористування та оподаткування у відповідність до вимог цього Закону для досягнення скорочення викидів парникових газів на 55 % до 2030 року (порівняно з рівнем 1990 року). У Пакеті Fit for 55 одне з провідних місць займає відновлювана енергетика, зокрема, він включає пропозицію щодо перегляду Директиви про відновлювану енергетику²⁷.

Крім того, були прийняті та / або розроблені Стратегія ЄС щодо біорізноманіття до 2030 року, Лісова стратегія ЄС, Нова стратегія ЄС щодо адаптації до зміни клімату, стратегії стосовно ґрунтів, пластику, хімічних речовин, плани дій щодо нульового забруднення, циркулярної економіки, виробництва органічної продукції. Також сформовано систему ЄС щодо торгівлі викидами енергетики, авіації, суден та наземного транспорту, Механізм коригування вуглецю та створено Кліматичний соціальний фонд.

²³ Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

²⁴ The European Green Deal. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

²⁵ Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC) No 401/2009 and (EU) 2018/1999 ('European Climate Law'). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R1119>

²⁶ Fit for 55. The European climate law makes reaching the EU's climate goal of reducing EU emissions by at least 55% by 2030 a legal obligation. EU countries are working on new legislation to achieve this goal and make the EU climate-neutral by 2050. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

²⁷ Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast.). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.328.01.0082.01.ENG&toc=OJ:L:2018:328:TOC

Відновлення України від наслідків повномасштабного вторгнення, у тому числі, охорона навколишнього середовища для досягнення «зелених» цілей до 2030 та до 2050 року мають базуватися на названих документах та низці інших директив, що стосуються: оцінки впливу планів та програм на навколишнє середовище (директиви 2001/42/ЄС від 27 червня 2001 року²⁸ та 2011/92/ЄС від 13 грудня 2011 року²⁹); забезпечення участі громадськості в зеленому переході (директиви 2003/4/ЄС від 28 січня 2003 року³⁰ та 2003/35/ЄС від 26 травня 2003 року³¹); відповідальності за шкоду довкіллю (директиви 2004/35/РЄ від 21 квітня 2004 року³² та 2008/99/ЄС від 19 листопада 2008 року³³); захисту атмосферного повітря (директиви 2008/50/ЄС від 21 травня 2008 року³⁴ та 2016/2284 від 14 грудня 2016 року³⁵; відходів (директиви 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року³⁶ та 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року³⁷); ядерної безпеки (директиви 2009/71/Євратом від 25 червня 2009 року³⁸ та 2011/70/Євратом від 19 липня 2011 року³⁹; інших питань (наприклад, директиви 2012/18/ЄС від 4 липня 2012 року⁴⁰ чи 2001/18/ЄС від 12 березня 2001 року⁴¹).

Висновки. Членство в ЄС пов'язане зі змінами в політичній та правовій системі на національному рівні, зокрема, із практично повною гармонізацією національного законодавства із правом ЄС. Як кандидат на вступ до Євросоюзу Україна вже зараз має забезпечити комплексну імплементацію законодавства ЄС у сфері охорони й захисту навколишнього природного середовища у власне

²⁸ Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>

²⁹ Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (codification). URL: <https://eurlex.europa.eu/eli/dir/2011/92/2014-05-15>

³⁰ Directive 2003/4/EC of the European Parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC. URL: <https://eurlex.europa.eu/eli/dir/2003/4/oj>

³¹ Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 providing for public participation in respect of the drawing up of certain plans and programmes relating to the environment and amending with regard to public participation and access to justice Council Directives 85/337/EEC and 96/61/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2003/35/2016-12-31>

³² Directive 2004/35/CE of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2004/35/2019>

³³ Directive 2008/99/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on the protection of the environment through criminal law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2008/99/oj>

³⁴ DIRECTIVE 2008/50/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0050&qid=1705328723605>

³⁵ Directive (EU) 2016/2284 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2016 on the reduction of national emissions of certain atmospheric pollutants, amending Directive 2003/35/EC and repealing Directive 2001/81/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>

³⁶ Директива Ради 1999/31/ЄС від 26 квітня 2008 про захоронення відходів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_925#Text

³⁷ Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2008/98/2018-07-05>

³⁸ Council Directive 2009/71/Euratom of 25 June 2009 establishing a Community framework for the nuclear safety of nuclear installations. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/71/2014-08-14>

³⁹ Council Directive 2011/70/Euratom of 19 July 2011 establishing a Community framework for the responsible and safe management of spent fuel and radioactive waste. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32011L0070>

⁴⁰ Directive 2012/18/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on the control of major-accident hazards involving dangerous substances, amending and subsequently repealing Council Directive 96/82/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/18/oj>

⁴¹ Directive 2001/18/EC of the European Parliament and of the Council of 12 March 2001 on the deliberate release into the environment of genetically modified organisms and repealing Council Directive 90/220/EEC. URL: <https://eurlex.europa.eu/eli/dir/2001/18/2021-03-27>

законодавство. Відновлення України від наслідків повномасштабного вторгнення, зокрема, у сфері якості води, водної політики та відновлення навколишнього середовища має відповідати міжнародним зобов'язанням країни та загальним прагненням ЄС щодо досягнення кліматичних цілей до 2030 та 2050 років.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*